

Muzeul „CORNEL MEDREA”

Monica CRÂNGANU
Anul III Istoria și Teoria Artelor
Coordonator: Ariadna ZECK

Motto: „Un muzeu nu este un simplu hambar în care se adăpostesc obiectele de ploaie; el este și trebuie să fie și un loc de studiu. Un lapidariu mai ales, cu colecții epigrafice cum sunt ale noastre, trebuie să fie continuu accesibil studenților.”

Al. Tzigara-Samurcub
(„Convorbiri Literare” - 1907)

Secolul XVIII este unul hotărâtor pentru specializarea și ordonarea colecțiilor, care se dezvoltă în paralel cu interesul științific și didactic al muzeelor. Chiar și primele muzee de sculptură iau ființă acum, pornind de la ideea de sanctuar al sculptorului, de la dorința acestuia de a fi îngropat în mijlocul sau proximitatea creației sale. Creatorul acestui tip de muzeu comemorativ a fost Antonio Canova (1757-1822), concepția fiind împărtășită și de sculptorul danez Bertel Thorvaldsen (1768-1844). Contrar lui Canova și Thorvaldsen, David d'Angers nu a fost înmormântat în propriul său muzeu. Probabil, că din această categorie de muzeu își trage rădăcinile cel aflat pe strada G-ral Budișteanu nr. 16 din București, care poartă numele sculptorului Cornel Medrea (1888-1964), laureat cu două premii internaționale: în 1937 - Marele Premiu de la Paris pentru lucrarea „Dragoș Vodă și zimbrul” și în 1939 - Marele Premiu de la New York pentru compoziția alegorică „Cultura”.

Din 1957 clădirea din strada G-ral Budișteanu, într-o arhitectură neorespunzătoare sub raportul spațiilor rezervate expunerii și depozitării și al luminii, a devenit Muzeul „Cornel Medrea”. Inițiativa de a pune la dispoziția publicului o colecție de sculptură, apare odată cu donația făcută de sculptor, în urma retrospectivei de la Dalles.

În februarie 1948, Cornel Medrea deschide o mare expoziție și hotărăște să doneze statului lucrările realizate în mai mult de trei decenii de activitate. În actul de donație artistul precizează gestul său: „Actul meu de donație îl consider ca un simbol al întregii mele activități...” Era vorba de 170 de lucrări de sculptură și grafică. Ulterior donația a fost completată cu încă 83 de lucrări, în 1962, și ceva mai târziu, cu achizițiile statului ajungând astfel să însumeze peste 300 de lucrări.

În 1948, fondul de sculpturi e instalat în Palatul Mogoșoaia. „În parcul de la Mogoșoaia” - își aducea aminte pictorul Corneliiu Baba la moartea artistului și prietenului Cornel Medrea - „Sărutul sau Maternitatea lui Medrea evocau admirabil visuri împietrite în dinamica tăcerii, concepute parcă în atmosfera unde se aflau. Trăneau mai bine ca oriunde în ambianța ideală a copacilor seculari, a peluzelor întinse, a castelului vechi și a lacului cu ape nemișcate. Țipătul păunilor amintea din când în când prezența singurătății și a visului...”.

Nouă ani mai târziu, muzeul a fost reorganizat în imobilul din strada Cișinău

Budișteanu, construit la sfârșitul secolului al XIX-lea într-o bună arhitectură. Casa a fost achiziționată pentru a servi drept saloane de primire a regenților. Gheorghe Buzdugan, președintele Curții de Casație, în epocă, a locuit aici câțiva ani. În 1947 casa este însă naționalizată, din 1957 schimbându-i-se funcționalitatea în muzeu memorial. Aproape jumătate de veac, Muzeul „Cornel Medrea” este unic în țară prin profilul său, fiind singura instituție românească de tip muzeal închinată exclusiv operei unui sculptor și singurul muzeu de sculptură din București.

Pentru a adapta imobilul la cerințele necesare unui muzeu de sculptură, Cornel Medrea aduce și câteva schimbări minore: modifică tenta culorii pereților într-o culoare neutră, deschisă, pentru a da strălucire încăperii și pentru a nu distra privirea vizitatorului; blochează cele două deschideri care făceau legătura între hol și camerele din lateral dreapta și elimină ușile celor două încăperi, pentru a da amploare spațiului, oricum neîncăpător pentru mulțimea lucrărilor. Ca întreaga colecție să poată fi adnotată corect, inteligent și cu vervă, ar fi fost însă nevoie de un alt tip de interior, cu spații vaste, bine luminate printr-un șir de ferestre mari în toată înălțimea peretelui spre fațada exterioară, cu o perspectivă spre un spațiu larg deschis. Astfel, gama largă de genuri sculpturale și/sau artistice ar fi putut fi etalată pe perețele din fața ferestrelor, prevăzută din loc în loc cu nișe, întrerupt doar de ușile prin care se comunică cu celelalte săli, deschise spre soare printr-un mare luminator central. Chiar dacă în 1996 s-au realizat câteva intervenții asupra imobilului, localizate în zona tavanelor, a pereților văruiți în alb, a soclurilor îmbrăcați în placaj și a instalației de iluminat, ele nu au rezolvat problema expunerii aglomerate și haotice. Din lipsa unui spațiu adecvat, dar și a concepției expoziționale depășite, organizarea statuarei de mici dimensiuni, a sculpturii de postament, a nudurilor compoziționale, a portretelor, compozițiilor istorice, toate realizate în tehnici și materiale diferite: relief plat, basorelief, alto relief sau ronde-bosse în gips, lut, gips patinat, marmură, ca și desenele și picturile, proiectele de frescă în pastel, acuarelele și cărbunele nu s-a făcut nici pe baza unor criterii cronologice și nici tematice. Numai în două încăperi este aplicat cu timiditate însă, criteriul tematic: portrete și nuduri. În rest deficitul de semnificație își spune cuvântul pe 173 mp.

Expunerea începe cu holul dezvoltat în lungime, în axul central al intrării și în cele două încăperi ce flanchează holul. Câteva copii în praf de piatră sunt expuse și în curtea muzeului.

Însă, o nouă organizare a lucrărilor după criterii științifice și separarea colecției din punct de vedere tematic și cronologic, ca și deschiderea cabinetelor de „curiozități” trebuie să fie gândită pentru oricine se arată interesat nu doar să se uite, dar să și vadă lumea în care a trăit și/sau creat Cornel Medrea. În fond poate fi vorba (dacă?) de un fenomen de înnoire. Cu imaginație și perseverență acesta poate deveni suficient de puternic pentru a genera o nouă cultură muzeală.

The CORNEL MEDREA Museum SUMMARY

The CORNEL MEDREA Museum was founded by the donation due to the sculptor himself, in 1957: 170 graphics and sculpture works, to which 83 more were added, in 1962. Ulterior acquisitions brought the number of the items at about 300. In 1948, the works were housed in the Mogoșoaia Palace; nine years later, the museum was reorganized in a house on G-ral Budișteanu Street, in Bucharest.

FIȘĂ DE AUTOR

Îndrumător cultural acreditat, Cornel Medrea a reprezentat o formulă unică de trăire a actului artistic. Afirmăția e susținută de fișa de autor întocmită de Ariadna Zeck.

1888 - S-a născut la 8 martie, în com. Miercurea, jud. Sibiu.

1855-1905 - Școala primară, Alba-Iulia.

1905-1909 - Cursurile Școlii de Arte și Meserii, Slatina.

1909-1912 - Școala Superioară de Arte Frumoase din Budapesta. Profesori - Matray, Marati și Ligety.

1910-1913 - În paralel lucrează în atelierul sculptorului Zala.

1914 - Se stabilește în București.

1916 - Este mobilizat cu gradul de locotenent și face parte din grupul de artiști de pe lângă Marele Cartier General al Armatei.

1918 - Se înființează la Iași gruparea „Arta română”, iar artistul aderă la această grupare.

1919-1925 - Revine la București. Lucrează împreună cu sculptorul Dimitrie Paciurea, în atelierul din curtea Muzeului „Theodor Aman”. Concurează pentru „Monumentul Aviatorilor”.

1928-1929 - Studii de documentare la Paris. La întoarcere se oprește în Berlin și în Roma.

1932 - Călătorește în Franța, Italia și Yugoslavia. La Belgrad îl vizitează pe sculptorul Mestrovic. Participă la concursul pentru „Monumentul Infanteriei”.

1933 - 11 noiembrie este numit profesor la Academia de Arte Frumoase din București în locul lui Paciurea care decedează. Această funcție o va avea până în anul 1964.

1934 - Apare un volum cu desenele artistului, prefațat de dr. Horia Dumitrescu.

1946 - Prorector al Școlii de Arte Frumoase, București. Face o călătorie în Bulgaria, realizează aici o serie de portrete precum și două variante ale unui proiect de monument.

1948 - Deschide în sala Dalles o expoziție cu 118 sculpturi și 38 de desene. După închiderea expoziției, toate lucrările sunt donate statului român, în vederea organizării Muzeului Medrea. Face parte din comitetul de inițiativă al grupării „Flacăra”. Este anul când își încetează activitatea Salonul Oficial.

1955 - Membru corespondent al Academiei Republicii Populare Române.

1957 - Se deschide Muzeul Cornel Medrea (Str. Budișteanu, nr.16). Participă la

concursul pentru monumentul George Enescu. Apare monografia „Cornel Medrea” de K.H.Zambaccian, Editura pentru Literatură și Artă.

1959 - Donează orașului Constanța grupul statuar „Pescarii”.

1961 - Donează orașului Constanța, pentru litoralul Mării Negre, lucrările: „Sirena și delfinul”, „Maternitate”, „Răsăritul” și „Fetița cu broasca”.

1962 - Donează Statului român 83 de sculpturi pentru Muzeul Medrea.

1964 - Moare la 25 iulie, în București.

EXPOZIȚII PERSONALE

1920 - București.

1927 - Expune împreună cu sculptorița Elena Serova. București.

1944 - Expoziție retrospectivă cu lucrările realizate în ultimii 25 de ani.

1948 - Expoziție retrospectivă. București.

EXPOZIȚII DE GRUP ÎN ȚARĂ ȘI ÎN STRĂINĂTATE

1915, 1916, 1920, 1923, 1934, 1940 - „Tinerimea artistică”, București.

1918 - Expoziția „Artiștilor mobilizați” - Iași.

1919 - Expune în prima formă compoziția monumentală în relief „Dragoș Vodă și Zimbrul”.

1922 - Expoziție de grup - cu Dimitrie Paciurea și Gabriel Popescu. București.

1924, 1925, 1932, 1934, 1937-1940, 1942, 1943, 1945, 1946 - Salonul Oficial de pictură și sculptură. București.

1928, 1938, 1956 - Bienala de la Veneția.

1937 - Expoziția internațională, Paris.

1939 - Expoziția internațională de la New York.

1946 - Expoziția de artă plastică româno-bulgară, București.

1947 - Expoziția de artă plastică, Sofia și Budapesta.

1948 - Expoziția de artă plastică Gruparea „Flacăra”.

1955 - Expoziție de artă interregională.

1957 - Expoziția „10 ani de la proclamarea Republicii Populare Române”, București.

1958 - „Expoziția țărilor socialiste”, Moscova.

1959 - Expoziția de artă românească, Bratislava, Praga, Berlin, Atena, Cairo, Alexandria, Belgrad, Helsinki, Budapesta.

1961 - Expoziție de artă plastică românească Sofia, Ankara, Istanbul și Damasc.

Expoziție internațională organizată de Muzeul „Rodan”, Paris.

1963 - Expoziție de artă românească, Dresda.

MONUMENTE

1915 - „Barbu Ștefănescu-Delavrancea”, Parcul Kiseleff, București.

1923 - „Monumentul ceferiștilor căzuți în primul război mondial”, București.

1927 - „Avram Iancu”, Câmpeni.

1930 - Realizează împreună cu Ion Jalea relieful pentru Mausoleul de la Mărășești.

1932 - Statuia „Andrei Mureșanu”, Bistrița-Năsăud.

„Monumentul eroilor corpului didactic”, după proiectul pictorului Artur Garguromin Verona.

Statuia memorandistului Vasile Lucaciu.

1934 - Voievozi români (medalioane). Scara de onoare a Palatului Regal, București.

1938 - „Mihai Eminescu”, Giurgiu.

„Gheorghe Lazăr”, Avrig.

1957 - „Ovidiu”, București.

1959 - „1907”, Buzău.

PREMII

1929 - Diplomă de onoare la Expoziția Internațională de la Barcelona

1937 - Marele Premiu pentru relieful „Dragoș Vodă și zimbrul” al Expoziției Internaționale de la Paris.

1939 - Premiul Internațional al Expoziției de la New York, pentru altorelieful „Cultura”

1945 - Premiul Național pentru sculptură.

1956 - Premiul de Stat cls.I - Maestru emerit al artei.

1957 - Artist al poporului.

1961 - Ordinul Muncii cls. a II-a.

1962 - Profesor emerit.

LUCRĂRI AFLATE ÎN COLECȚII DE STAT ȘI PARTICULARE DIN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE

Muzeul Cornel Medrea, București și în Muzeele de artă din București, Bacău, Cluj Napoca, Constanța și în colecții particulare din România, Franța, Rusia, Bulgaria.